No. 1394 **Zaterdag 17 September 1910.** **27ste Jaargang**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
Redactie en Administratie
Waterkant, Overzijde.
Oud No. 223. Nieuw No. 4.

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire. Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10.— pa anja
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f 0.50 cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 16 September.

FOUTIEVE IDEEËN

VAN

Katholieken over den Paus.

Naar aanleiding van het feit, dat 't Woensdag, 20 September a. s., reeds veertig jaren geleden zal zijn, dat de Paus van Rome onrechtmatig beroofd werd van zijne Staten, meenen wij den even geestigen als geleerden Priester P. M. BOTS eenige oogenblikken aan het woord te mogen laten om de meest gangbare, verkeerde ideeën omtrent de tijdelijke macht van den Paus te weerleggen.

Het is een ingezonden stuk, als hoofdartikel geplaatst in *De Residentiebode.*

„Telkens wanneer er een Pausfeest is gevierd, staat de wereld als verstomd. Want die Koning, welke geen eigen volk meer bezit om te worden toegejuicht, staat evenwel zóó hoog en zóó machtvol tusschen de aarde en het hemelrijk, welks sleutelen hij draagt, zijn woord heeft in millioenen geesten zulk een krachtigen weerklank, dat hij heel de wereld als met eene universeele tegenwoordigheid vervult. Hij is zóó groot, zóó standvastig, zóó onbezweken in zijn leerend regeeren, dat men (naar een geestvol woord van een Franschman) het bijkans niet eens bemerkt, hoe er sedert 1870 achter 's Pausen mantel geen koningstroon meer staat.

Alles waar, alles schoon!

Maar de opgetogenheid van enkele geloovigen heeft geen nadenken genoeg. En zoo hoort men, in die opgetogenheid, wel zeggen: „De Paus is nu juist het grootste, omdat Hij geen troon meer heeft." — „Ja, zoo voegt er een ander opgetogen buurman bij: Ja, het zoude zelfs niet hinderen al was de Paus nu juist geen bisschop van Rome." En een goede buurvrouw komt met een boek in de hand en zij zegt: „Er komen niet veel Pausen meer; ge kunt het getal en vooral hun toenamen hierin lezen."

Nu is het een harde zaak, goedwillige lieden in den baard te vliegen om een abuis.

En toch moet zulks hier noodig geschieden. Weest absjeblieft aandachtig.

Als men, vervoerd door de grootheid van den Paus in onze dagen, gaat zeggen: Ja, nu juist is de Paus het grootst *omdat* hij geen troon meer heeft als aardsch koning, dan konde men evengoed zeggen: Hooggeëerde, heilige Vader! Gij hebt veeltijds gedwaald.

Want geducht, zelfs onder uitspreken van den ban, heeft Pius de Negende meermalen verklaard, dat het koningschap des Pausen hem noodig is tot algeheele vrije en passende positie in de Kerk, en tot het bekwaam besturen der geheele Cristenwereld Ook de opvolgers van Pius IX hebben allen zijne verklaring herhaald.

Het valsche *omdat* moet dus *verruild* met *ofschoon*. Zeker, mag men dus het volgende zeggen: Zie, ofschoon de Paus nu zijn wereldlijke heerschappij zag weggeroofd, is hij *trots* dat wegrooven van zijn koningschap nog hoogheerlijk groot; hij blijft der eeuwen Vorst voor allen, die erkennen dat heldhaftige deugd en goddelijke wijsheid in het rijk der geesten altoos een Troonstoel houdt, een Troonstoel, blanker dan ivoor, en schitterend boven paarlen en robijnen.

Dan, dit neemt toch niet weg, dat het velen onzer gaat als den teruggekeerden Joden uit Babylon, bij het aanschouwen van den tweeden tempelbouw. Zij alleen juichten bij den tweeden tempel, die het eerste wondre heiligdom, den Tempel van Salomon, nooit hadden gezien. De ouden van dagen evenwel, zij, die voor de wegvoering van hun volk naar de Babylonische gevangenschap nog Salomons tempel hadden gekend, wat deden zij?

Zij schreiden bij den tweeden tempel, zegt de H. Schriftuur, even luide ten hemel, als de jongeren hebben gejuicht.

Zoo ook thans. Juiche vrij het opkomende geslacht bij 's Pausen audientiën en jubelfeesten; neen, die Paus presideert toch niet meer de algemeene Kerkvergadering, als in 1869, toen heel de Kerk uit alle werelddeelen hare kerkvorsten, hare theologen, en hare voornaamste edelen naar Petrus, dat is, naar Pius' voeten had gezouden; hij staat niet meer omstuwd door militaire beroemdheden, als in de dagen van Lamoriciére, Kanzler, enz., hij kan niet meer van zijn troon opstaan, zich naar Rome's gevangenissen spoeden, en in eigen persoon aan allen de vrijheid weergeven, zooals Pius de Negende een keer gedaan heeft. Helaas, zelf is de Vorst aller Vorsten nu een gevangene geworden.

* * *

Het zoude zelfs niet hinderen, zoo hoorden wij ook iemand zeggen, al was nu de Paus juist geen bisschop van Rome meer.

Nu, ook dit ter goeder trouw uitgesprokene woord is een slakje, waarop aanstonds zout dient gelegd, omdat de 35ste stelling van den bekenden Syllabus bepaald degenen veroordeelt, die zouden zeggen: „Niets verbiedt door besluit „van een algemeen Concilie, of door „een feit aller volkeren, het hoog„ste Pontifikaat (of Primaat) van „den bisschop van Rome, en van „die stad naar eenen anderen bis„schop of andere stad over te bren„gen."

De Apostel Petrus namelijk, die als eerste Paus in verschillende oorden, bepaald echter ook in de stad Antiochië, het Pausschap uitoefende, heeft, omdat hij, ten laatste na een kwart eeuw, te Rome, als Paus of eerste aller bisschoppen de geheele Kerk te hebben geregeerd, daarna als bisschop van Rome, den marteldood aldaar op den Janiculus is gestorven, het Primaat of Pauselijk Oppergezag *onafscheidelijk aan het bisschopsambt over Rome* vereenigd, achtergelaten. Hij dus, die onder alle bisschoppen der wereld, later de Bisschop van Rome werd, hij alleen verwierf tevens het Primaat. Men noemt dit het *Immutabile factum Petri*, het *onveranderlijk feit van Petrus*, het feit, dat in zijn dood staat beklonken.

Als dus ooit Rome werd verwoest, of als de bisschop van Rome, dat is: de Paus, verjaagd zoude worden, zouden toch nog altoos de opvolgers van Petrus voortgezet worden, omdat zij (al werden zij in hun wonen te Rome belet) toch rechtens en oorspronkelijk, de bisschoppen waren en bleven van dat Rome, dat Petrus wel bewust als erfzetel naliet voor den Paus na hem.

Zoo is het dus ook geweest toen tusschen de jaren 1308 en 1378 eenige Pausen achter elkaar, te Avignon in Frankrijk hebben gewoond. Die Pausen van Avignon waren en bleven bisschoppen van Rome en hun Pausschap kwam niet van Avignon, maar nog altoos van Rome alleen.

* * *

Eindelijk nog een beleefd, maar kort woord aan de goede oude dame, die ons de toekomst profeteert, omdat een boek haar heeft geleerd.

Geleerd: dat er nog negen Pausen komen voor het einde der wereld en dat de laatste zal heeten Petrus de Tweede.

Geleerd: dat die Pausen bijnamen hebben vol diepen zin: Paus Leo heette: *het Licht van den hemel*, maar anderen droegen vrij ordinaire namen Zoo heette bijv. Paus Gregorius XVI. *Uit de baden van Etrurië.* Enkele hebben formeele scheldnamen.

Geleerd, dat elk dier Pausen, door elkaar genomen, twaalf en een half jaar zoude regeeren, en de wereld vrij zeker in het jaar 2017 zoude vergaan.

Aan onze goede dame moet opgemerkt (zooals onze zeer geëerde vriend kapelaan v. d. Loos ook reeds in dit blad heeft aangetoond):

Primo: Dat haar profetiën-boek valsch is. Dat boek wandelt door de wereld, op naam van een heilig bisschop Malachias die te Armagh in Ierland regeerde, en in het jaar 1148 overleed, maar het boek is valsch en een produkt van vijf eeuwen later, uit 1590, alzoo na de Hervorming.

Secundo: Dat boek stelt Pausen en valsche pausen (zoogenaamde tegenpausen) naast elkander in dezelfde eere en erkenning.

Tertio: Dat boek berekent den dag des oordeels al te precies. Want al kennen wij eenige voorteekenen van het toekomstig oordeel, van dien dag echter — zoo zegt Christus zelf in het Evangelie — „weet niemand, noch de Engelen, en alleen de Hemelsche Vader".

(Evangelie van S. Matthaeus XXIV. Vers 36).

Laat dus ook onze goede dame haar dwalingboek ter zijde leggen en van goeder harte zeggen: Het Pausschap is zóó heerlijk groot, dat wij het vooral niet met valsche „mooiheden" moeten opsmukken.

Het passiespel

VAN

Oberammergau.

Dr. J. Th. de Visser, die het Passiespel dit jaar bijwoonde, schrijft daarover in de *Nederlander* o. a. het volgende:

Vooraf echter moet mij eene confessie van het hart. Meermalen, als ik het Passiespel verlangde te zien, rees bij mij de vraag naar het al of niet geoorloofde van dit verlangen op. Is het geen heiligschennis, de feiten der bizondere Godsopenbaring op het tooneel te brengen? Vervult ons de vrijmoedigheid van den man, die het waagt den Cristus voor te stellen in zijn vloekdood, niet met huivering? Verdient het streven om het kruis-mysterie dienstbaar te maken aan het kunstgenot, niet de scherpste afkeuring? In één woord: lijdt het Christelijk geloof te Oberammergau geene schade?

Ik weet, dat zeer vele Christenen deze vragen bevestigend beantwoorden, en ik vind dit zelfs zeer begrijpelijk, wanneer men ze namelijk stelt, zooals ik ze dáár stelde en ze gewoonlijk gesteld worden. Maar daarin schuilt juist de fout. Want bij het stellen dier vragen gaan wij van eene opvatting van het tooneel uit, die den Oberammergauers geheel en al vreemd is en poneeren wij eene tegenstelling tusschen godsdienst en kunst, als waarvan zij niet het minste begrip hebben.

Niemand is dan ook tot eene veroordeeling gerechtigd, vooraleer het hem duidelijk is, wat het Passiespel voor een Oberammergauer is; vooraleer hij zich den oorsprong en de bedoeling er van goed heeft ingedacht en zich in de geestessfeer heeft ingeleefd, waarin de deelnemers verkeeren. En naarmate dit ernstiger geschiedt, naar die mate zal men omzichtiger worden in zijne uitspraak en veeleer gaan twijfelen of deze zichtbare en machtige prediking van den Christus, wel een ongeoorloofd middel is tot uitbreiding van het Godsrijk op aarde.

De Oberammergauer volgt in het Passiespel eene oude kerkelijke traditie. Uit de kerkelijke liturgie is eeuwen geleden het kerkelijk drama ontstaan. Tot eerstgenoemde behoorde de plastische voorstelling van het Avondmaal, door den Heer zelf gewild. Waarom zouden ook niet andere episoden uit Zijn lijdenshistorie der gemeente ter aanschouwing gegeven worden? Te eer moest men hiertoe komen in een tijd, die zooveel waarde aan zinrijke ceremonien hechtte. Het behoeft ons dan ook niet te verwonderen, dat wij reeds in de vierde eeuw een Passiespel, getiteld: „De lijdende Christus", ontmoeten.

Bepaald edel was het doel, waarmede het was opgesteld. Tegenover Juliaan den Afvallige, die tot propaganda van het heidendom weder het oud-Grieksche drama op den voorgrond bracht, plaatste de kerk haar Christelijk drama, aan een onderwerp van de hoogste orde ontleend. En hiermede ging zij, ook

ONDERHOUDEND ALLERLEI

Een wetboek voor luchtscheepvaart.

De Parijsche corr. der *N. R. Ct.* deelt o.m. het volgende mee:

Kort geleden hebben de heeren Armangaud en Desouches, ondervoorzitters, en Imbrecq, secretaris van de commisie van geschillen en juridische studiën van de Aéro Club de France, aan den heer Millerand, minister van openbare werken, het ontwerp van een reglement op de luchtvaart aangeboden. Dit is, voorzoover ik weet, het eerste reglement op de luchtvaart, dat tot nog toe is opgesteld. Ik heb den heer Imbrecq, advocaat bij het Parijsche hof, verzocht mij inzage van dit reglement te willen geven, en hij heeft ons met groote bereidwilligheid een exemplaar afgestaan.

„Dit ontwerp," zoo heeft mr. Imbrecq mij nog gezegd, „heeft vooral een onmiddellijk practisch doel. Men zal er niet de zware, soms wel eens spitsvondige quaesties van abstract recht, noch de zeer diepe en breede, internationaal te regelen quaesties van volkenrecht, uitgewerkt vinden. De opdracht, die de Aéro Club aan onze commissie gegeven had, was: „een ontwerp te scheppen, dat zou beantwoorden aan de met het oog op de aanstaande uitbreiding der luchtvaart reeds thans gebleken noodzakelijkheid om politieregelen vast te stellen, die op het nationaal grondgebied aan iedereen opgelegd moeten worden, in het belang van de luchtvaarders in ballon en op vliegtuigen en in het belang van derden."

Het ontworpen reglement bevat 42 artikelen. De voornaamste bepalingen vindt men in de artikelen 3 tot en met 25. Bij artikel 7, zoo zeide mij nog de heer Imbrecq, hebben wij lang beraadslaagd. Mochten wij al of niet den luchtvaarders toestaan zich vrij boven de steden te bewegen? Wij hebben aangenomen, dat het niet zou mogen zonder toestemming van de gemeentelijke autoriteit.

Hier volgen de artikelen 3—9.

Art. 3 Boven niet afgesloten terreinen is het luchtverkeer vrij.

Boven afgesloten terreinen is het verkeer verboden op een hoogte van minder dan 50 M. en is het verboden te stationneeren op een hoogte van minder dan 500 M.

Art. 4. Ieder gebouw, licht of massief, of iedere hindernis, die zich op meer dan 50 M. boven den grond verheft, moet, van zonsondergang tot zonsopgang, op iedere 50 M., voorzien zijn van wit licht, zoodanig, dat de hoogte en de top naar alle richtingen aangegeven zijn.

Art. 5. Alle electrische draden en kabels, op meer dan 30 M. boven den grond gespannen moeten ter hoogte van hun spanning, op zijn minst op iedere 120 M. voorzien zijn overdag van kleine witte vlaggetjes, 's nacht van wit licht, dat naar alle richtingen zichtbaar is.

Art. 6. De spoorwegmaatschappijen moeten op het dak van iedere station, in witte letters minstens ter hoogte van 0.80 M. en ter breedte van 0.10 M, den naam der plaats vermelden.

Art. 7. De luchtvervoermiddelen mogen zich niet zonder toestemming van het gemeente-bestuur boven de steden bewegen. Zij moeten er omheen trekken.

Art. 8. De luchtschepen mogen als ballast slechts vloeibare of poederachtige stoffen werpen. Het is verboden gevaarlijke of afgevende stoffen uit te werpen, zooals benzine, olie, wagensmeer, enz.

Art. 9. De bestuurbare luchtschepen moeten uit den weg gaan voor vrije (onbestuurbare) ballonen. Zij moeten hun weg regelen naar de wimpels die de vrije ballon voert.

Valhoeden voor vliegers.

De bekende Engelsche schrijver Rudyard Kipling oppert in *The Car* van 27 Juli een denkbeeld voor een met lucht opgeblazen lichaamsbescherming voor aviateurs. Voornamelijk hoofd en nek worden er door beveiligd bij een val. De luchtkussens dezer hoofdbekleeding dienen als schokbrekers. Hij geeft eenige ruwe schetsen van de hoofd- en schouderstukken, zooals hij zich die voorstelt.

Juist nu in den laatsten tijd de aviatiek zoovele offers heeft geëischt, is het van belang over Kipling's idee na te denken. Men wapent zich tegen koude, tegen warmte; men heeft zwemgordels om het verdrinkgevaar kleiner te maken; waarom dan niet valhoeden enz. om den val te breken voor aviators?

De Auto.

De slaap.

Een der wonderen van den slaap is, dat de bewusteloosheid, waarin we verkeeren, zich niet uitstrekt tot de werking der hersenen. Wat ons wakende heeft vervuld, blijft ons vaak slapende nog bezighouden. Een ontmoeting overdag, een los woord, een berichtje in de courant, begint in onzen slaap te werken op onze hersenen, we blijven in onzen slaap voortpeinzen, komen in de slaap tot de conclusie, waartoe we wakende niet konden komen, en zoo is het nog zoo'n kwaad ding niet om, in plaats van altijd dadelijk een besluit te nemen, soms er eerst eens een nachtje over te slapen.

Dat we slapende blijvende denken, valt ook op te maken uit de omstandigheid, dat wie zich 's avonds vast voorneemt om den anderen dag op een bepaald uur wakker te worden, dit ook doet, en nu mogen er zenuwachtige menschen zijn, die met zoo'n voornemen vervuld, slecht en licht sluimeren, we kennen er toch die rustig en vast slapen, tot de hersens hen op den bepaalden tijd doen ontwaken.

Tot dezelfde verschijnselen rekenen we ook het bekende feit, dat een moeder onmiddellijk wakker is als zij ongewoon geritsel in het wiegje hoort, dat een pleegzuster dadelijk bij de hand is, als een harer patienten een verdachte beweging maakt.

Het ongewone doet 't hem en zoo

onder gewijzigde omstandigheden, voort. Vooral de Benedictijnen, die zooveel voor het onderwijs deden, steunden het om het opvoedend element, dat er in lag opgesloten. Hroswitha van Gandersheim dichtte hare geestelijke drama's, die in haar klooster gestadig werden opgevoerd. Straks worden in Duitschland, Frankrijk, Engeland en de Nederlanden op groote schaal Passiespelen in de kerken voor ontelbare scharen vertoond, totdat ook de verbastering op dit gebied zoo groot wordt, dat paus Innocentius III ze in de kerk verbiedt. En dáár vonden zij tot dusverre alleen eene plaats. Zij schenen dus ten doode gedoemd.

Het tegenovergestelde had echter plaats.

De historie van het Passiespel trad hiermede een geheel nieuwe faze in. De verbanning uit de liturgie en zijn komen tot zelfstandigheid. Op kerkhoven en in kloostertuinen, op markten en in straten wordt het van nu aan opgevoerd. Beroemde stukken als het Weener- en Frankforter-Passiespel ontstaan. Eene bepaalde reformatie op dit terrein doet zich in verschillende plaatsen gevoelen.

Vooral Beijeren kenmerkt zich in dit opzicht. Op het einde der achttiende eeuw bezit bijna elk dorp aldaar zijn Passiespel. Onder deze staat, wat het gehalte betreft, Obemmergau bovenaan. Voorwaar, geen wonder! Want de dramatische zin zit den dorpelingen aldaar als in het bloed. Bovendien munten zij uit door een diep-religieusen geest. En daarbij komt nu, dat in 1623, toen de pest zwaar in Beijeren woedde en ook Oberammergau aantastte, de gemeente, biddend om bewaring, de gelofte heeft gedaan, alle tien jaar het Passiespel op te voeren, en — zooals een oude *Kroniek* verhaalt — „van dat oogenblik af niemand meer aan de pest is gestorven, hoewel nog enkelen daaraan leden."

Die gelofte is den Oberammergauers heilig gebleven. En dat in dubbelen zin. Ten eerste wat betreft de trouw, waarmede elke tien jaar het Passiespel wordt opgevoerd. Maar ten andere wat aangaat het hooge peil van ernst, waarop de deelnemende personen staan. In het jaar van het spel wordt geen carneval gehouden en is alle dansen verboden.

Voordat de deelnemers worden gekozen, heeft er, onder aanroeping van de voorlichting van den H. Geest eene godsdienstoefening plaats. Eene ware keurbende wordt aange- [illegible] voorstelling scharen zich alle deelnemers om den burgemeester, om gezamenlijk den zegen des hemels af te smeeken. Als alle voorstellingen zijn geëindigd, gaat de geheele gemeente op, om God te loven en te danken. En wat de geldelijke winsten aangaat, wordt aan de deelnemers niet veel meer dan 't verlies van hun gewonen arbeidstijd vergoed, terwijl de groote bate voor de gemeente als zoodanig, en niet het minst voor de armen is bestemd. Dit alles geeft aan het geheel relief. Wie de deelnemers ziet en hoort, gevoelt dan ook onmiddelijk dat zij hunne heiligste zielservoeringen uiten in daad en woord; zij keeren hun binnenst naar buiten. En omdat daarbinnen een Hooger Geest werkt, wordt het geheele auditorium gewijd. Gedurende de acht uren, dat het spel duurde, was er onder de vier duizend toeschouwers een hoorbare stilte. Soms had ik het gevoel: de Heer is aan deze plaats.

Het Passiespel draagt om al het genoemde het karakter van een getuigenis en wèl van een krachtig getuigenis van de geheel eenige waarde van de offerande van Christus.

Natuurlijk kleven aan zulk eene wijze van getuigen groote gevaren, zoowel voor hem die dit getuigenis geeft als voor wie het ziet en hoort. De ziel kan uit de vormen vlieden en het heilig kruismysterie kan dierbaar worden aan momenten van louter kunstgenot. Maar deze gevaren brengt alle kunst, gesteld in den dienst van het Christendom, met zich mede. Trouwens — naar het misbruik, dat sommigen van iets maken, veroordeelt geen rechtvaardig mensch het gebruik op zich zelf.

En nu wensch ik juist ten aanzien van dit gebruik toch de vraag te stellen, waarom het Cristendom aan alle kunst, beeldhouwkunst, toonkunst, schilderkunst zijnen heiligsten inhoud mag leenen, maar alleen aan de dramatische kunst niet. Rubens en Murillo mogen op het doek hunne visie op den Heiland der wereld vereeuwigen; Michele Angelo mag zijn prachtig standbeeld van den verrezen Christus doen verrijzen en Thorwaldsen zijn heerlijk bas-relief „de tocht van Jezus naar Golgotha" in het leven roepen: Haydn's „Sieben Worte des Erlösers am Kreuze"en Bach's Mattheus-Passion mogen door solisten en koren vrijelijk worden gezongen.

Dit alles is geoorloofd. Doch alleen de brave en artistieke Oberammergauers mogen het Christen-drama niet uitbeelden, zooals geheel hun zieleleven het verlangt. Wij meenen, dat dit oordeel op willekeur rust en allerminst gerechtvaardigd wordt door het miscrediet, waarin in vele Christenlanden de dramatische kunst gebracht is. Veeleer verdienen de Oberammergauers lof voor hun ernstig pogen om haar peil in die mate hoog te houden, dat zij zich wagen kan aan een reëele voorstelling van het hoogste Ideaal. Zóó helpen zij het schoon woord van Krummacher in vervulling brengen: „De kunst is de dertiende apostel des Heeren."

In zijn pittig — bijna zeide ik zijn edel — boek: „Wat is kunst?" zegt Leo Tolstoy: „De bestemming van de kunst in onzen tijd is, uit het rijk des verstands naar het rijk des gevoels de waarheid over te dragen, dat het geluk van de menschen bestaat in hun broederlijke eensgezindheid, en, in de plaats van het nu bestaande rijk des gevoels, het koninkrijk Gods, dat wil zeggen, het rijk der liefde op te bouwen, dat wij allen erkennen als het hoogste doel van het menschelijk leven." Is dit juist — en ik geloof dat het dit is, — dan werken de Oberammergauers er krachtig toe mede, dat de kunst die bestemming voor onzen tijd bereikt. Want als wij de liefde zich zien ten offer wijden en zegevierend op de ruïnen van den haat den tempel der broederschap zien bouwen, dan fluistert het biddend gemoed: „Heer, ook mij een vonk van dat vuur!"

Voor verstand en hart.

Bij de opvoeding vooral geldt het groote beginsel: al heb ik alle wijsheid, maar ik heb de liefde niet, dan ben ik tot niets in staat.

* * *

De wil om 't goede te doen ligt vlak bij de kracht om het te volbrengen.

Een schip gestrand,
Een baken in zee.

II.

Volkomen ga ik dus accoord met de zienswijze van den Heer A. W. STATIUS MULLER. Maar dit is geen beletsel, om op een leemte in zijn betoog te wijzen, waarvoor ik geen verklaring kan vinden.— Ik begrijp namelijk niet, welke reden er kan zijn, om voor een vuurtoren aan de Westpunt de voorkeur te geven boven de Oostpunt van Curaçao. Of liever, laat ik het duidelijker zeggen, om geheel den schijn te vermijden, alsof ik *tegen* het plaatsen van een vuurtoren op Westpunt ben. Waarom een licht *alléén* op Westpunt en niet tevens een ook aan de Oostzijde van het eiland? Het groot belang der zaak verdient alleszins het onderwerp wat nader te bespreken. Vooraf een kleine uitweiding over de andere vuurtorens op onze eilanden en de aanleiding hunner oprichting. Misschien geeft dit nog een beteren kijk op onze kwestie.

Een vuurtoren kan dienen òf enkel als wegwijzer bij nacht,— daaronder kan men in onze kolonie rekenen de havenlichten van de drie benedenwindsche eilanden, — òf wel tevens als waarschuwer voor de veiligheid der schepen op min of meer gevaarlijke punten. Hiertoe behooren de lichten van Klein-Curaçao en op Bonaire dat op de Zuid-Oostpunt en het pas opgerichte aan de Oostkust bij Boca Spelonk. Onder deze laatste categorie moeten dan eventueel later ook de Westpunt en in dubbel mate ook de Oostpunt gerangschikt worden.

Gaat men de geschiedenis na, dan blijkt dat er heel wat klachten gerezen en tal van ongelukken geboekt zijn, vóór die torens eindelijk tot stand kwamen.

Het gevaarlijkste ligt wel dat eilandje Klein-Curaçao, slechts weinige voeten boven de oppervlakte der zee uitstekend, te midden van een peilloos diep vaarwater, juist in de route van de schepen op weg naar of komend van Curaçao. In de XVIIIe eeuw was de veiligheid der scheepvaart daar ter plaatse toevertrouwd aan de zeevogels. Men kan zijn oogen bijna niet gelooven, als men de publicatie leest van den 29 Maart 1737, waarbij de toenmalige Gouverneur Guan Pedro van Collen verbood, de zeemeeuwen, die destijds nog in groo- [illegible] dooden en hun eieren te rooven, omdat, zoo redeneerde 't bezorgde hoofd der vroedschap, die vlucht van vogels de voorbijvarende schepen er op attent maakte, dat daar land was en ook omdat die vogels en de eieren bij stranding op dat onbewoonde eiland aan de schipbreukelingen tot voedsel konden verstrekken. Doch dat die plaats *bij nacht* nog veel gevaarlijker was en dan de vogels den zeevaarders in den steek lieten, scheen men zoo nauw niet te nemen.

Na veel vruchtelooze vertoogen in de volgende jaren nam eindelijk kapitein-luitenant Dingemans, commandant van de oorlogsbrik „DE KEMPHAAN" in 1823 het initiatief. Onder zijn leiding werden toen op dat eiland losse koraalsteenen, — waartoe het ledige grafmonument, in 1805 daar opgericht voor den Engelschen admiraal Lord Murray, de bouwstoffen leverde,— tot een heuvel van 25 voet hoogte opeen gestapeld. Dingemans overleed kort daarop ten gevolge van inspanning bij dat werk. Dat was nog wel geen *licht*toren, maar althans bij dag was het een baken, die tot op 1½ of 2 mijl in zicht kwam was. Reeds in 1837 vertoonde dit bouwwerk teekenen van verval en kwam men met een voorstel er een pijler of naald tot 50 voet hoogte te metselen. Bij gebrek aan de noodige fondsen kwam deze toren eerst vele jaren later tot stand. Door den orkaan van 1877 werd de lantaarn en ook voor een deel het muurwerk vernield, maar spoedig daarna in den tegenwoordigen toestand hersteld.

Een zoo treurige vermaardheid had de vlakke vooruitspringende landtong aan den Zuid-Oosthoek van Bonaire reeds in 1730 bij de reederijen verworven, dat het Bestuur moeielijk langer aan den dringenden eisch tot verbetering kon weerstand bieden en ditmaal ten minste een bewijs wilde geven van goeden wil door vooraf het advies te vragen van een commissie van drie kapiteins der koopvaardij. Met dit bondig rapport kon het Bestuur voorloopig voor langen tijd alle lastige aanvragen met een gerust geweten van de hand wijzen, want die deskundigen keurden eenparig dat verzoek af: „zoo'n vuurtoren zou voornamelijk dienen als een baken voor den vijand." — Men kan zich ten hoogste verwonderen over dat antwoord, maar als men denkt aan het spreekwoord: „Van twee kwaden moet men het minste kiezen" en men verplaatst zich met den geest in die troebele tijden van voortdurende oorlogen, waarin vooral in deze streken het kaperbedrijf zoo welig tierde, wordt dat antwoord dier commissie wel eenigszins begrijpelijk. Het toeval wilde echter, dat kort daarop een dezer kapiteins zelf op dienzelfden Zuid-Oosthoek van Bonaire met zijn schip strandde en het leven bij inschoot.

In 1749 koos de Fiscaal van Curaçao, Jan van Schagen, een anderen weg om hetzelfde doel te bereiken en richtte zich tot den Stadhouder in het Moederland.

Hij vergat daarbij niet, het geval van dien eigenwijzen scheepskapitein aan te halen en er plechtig-ernstig bij te voegen: „dat de goddelijke Voorzienigheid deze straf hem had beschoren, ten einde anderen voorzichtiger te doen zijn in het afkeuren van nuttige voorstellen."— Doch ook die bedreiging maakte nog geen indruk, en alles bleef in statu quo tot den 28 April 1829 daar aan den Zuid-Oosthoek van Bonaire het Engelsche fregat van oorlog „*The Barham*" met 37 stukken geschut strandde. Betrekkelijk liep het ongeluk nog al goed af. Nadat alle kanonnen over boord waren gegooid, kon 't schip door de Nederlandsche oorlogsbarken „Courier" en „Pallas" eenige dagen later worden vlot gemaakt. Dezen keer had dit ongeluk het verblijdend resultaat, dat het Bestuur werd wakker geschrikt. Vermoedelijk ook ten gevolge van den drang der Engelsche regeering kwam toen ten lange leste de tegenwoordige vuurtoren daar tot stand, die den 22 Mei 1837 werd in gebruik genomen.

De lichttoren aan de Oostkust van Bonaire bij de „Boca-Spelonk" dagteekent nog van zeer jongen datum. De laatste en onmiddelijke aanleiding daartoe was de noodlottige schipbreuk van de brik „G. B. Lockhart" in den nacht van den 29 Mei 1906, waarbij twee menschenlevens verloren gingen.

Na deze historische excursie komen wij weer terug bij ons punt van uitgang aan de Oosthoek van Curaçao.

Ik stel de vraag opnieuw: Is de oprichting van een vuurtoren aldaar gewettigd, nuttig en noodzakelijk?

In het pas verschenen Koloniaal Program van de Vereeniging „*Moederland en Koloniën*" trof mij onder IX, 12 het volgende: „Er worde gezorgd voor een behoorlijke kustverlichting." En de toelichting ad 12: „Verbetering van de kustverlichting is voor Curaçao méér noodig dan voor Suriname." Zou de bedoeling van de ontwerpers van dit Program niet geweest zijn, een vingerwijzing te hebben willen geven, dat de Oost- en Westpunt van Curaçao reeds al te lang van een vuurtoren zijn verstoken gebleven? Ik kan althans geen plaatsen in onze Kolonie aanwijzen, die daar méér voor in aanmerking komen. Voor de Westpunt heb ik reeds in 't vorig artikel de motieven aangegeven. Al die argumenten, zoowel die van den Heer Statius Muller, als die verband houden met de spoedige opening van het Panamá-Kanaal en de onnauwkeurigheid onzer zeekaarten, pleiten evenzeer, ja nog veel sterker ook voor de Oostkust. Maakt men een vergelijking tusschen deze twee punten, dan springt terstond in het oog, dat de noodzakelijkheid van een lichttoren ten Oosten van Curaçao ongeveer bij Punt Canon veel dringender en de gevaren voor de scheepvaart daar veel ernstiger zijn. Bijna het geheele jaar door staat een sterke stroom en de stevige Noord-Oost-Passaat daar met volle kracht op den kop van het eiland en eischt van den stuurman ook bij dag veel omzichtigheid en maakt het geraden daar op een eerbiedigen afstand te blijven. Maar bij nacht is die eerbiedige afstand in het geheel niet te benaderen. Komt het schip daar in de branding, dan wordt het bijna zeker door den stroom en wind op den kop of aan den Noordkant of op de Zuidkust op het strand of tegen de rotsen gedreven. Ook om deze reden nog is het gevaar hier grooter dan aan de Westpunt, omdat ten Westen het eiland uitloopt in hoog heuvelland, aan het Oosten daarentegen over een zeer groote oppervlakte vrij laag en vlak land is, dat bij duisteren nacht zich voor het oog van den schipper verraderlijk schuilhoudt.

Nu wij aan den vooravond staan van de openstelling van het Panamá-kanaal, waarvan velen met grond beweren en iedereen hoopt, dat het scheepvaartverkeer in onze omgeving daardoor zal toenemen, mogen wij nu die vaart blijven belemmeren en afschrikken door de geruchten en de vrees, dat de Curaçaosche kust onveilig en gevaarlijk is? Mag ons Bestuur zorgeloos en onbekommerd nog langer talmen daarin verbetering te brengen? Te midden van de voortdurende oorlogen en met het oog op de bloeiende kaapvaart in de XVIIIe eeuw was er althans nog een schijn van reden om de verbetering onzer kustverlichting tegen te werken, omdat men zich door de voetangels en klemmen onzer klippen veiliger waande tegen een overval van den vijand. Dat motief heeft nu uitgediend. Maar de gevaren bestaan, de vrees blijft en de kwade geruchten verspreiden zich in wijder kring, dat onze kusten onveilig zijn. Of zouden wij het zoover willen laten komen, dat wij eerst door de schande van nog meer schipbreuken geprest, tot de verbetering onzer kustverlichting konden besluiten? Want hetgeen hier feitelijk den doorslag geeft, is de treurige vermaardheid van die Oostpunt, die al heel wat schepen,— wij spreken niet eens van

---

kan men begrijpen, dat iemand 's nachts van een onweersbui niets bemerkt, maar recht overeind zit als een dief op zijn kousen-voeten zijn slaapkamer binnensluipt. Nog sterker; een slapende wordt wakker als eenig geluid, waaronder hij gewend is in te slapen, ophoudt, de molenaar als het molenrad stilstaat, de reiziger als zijn trein tot stilstand wordt gebracht vóór een station is bereikt.

Al die verschijnselen bewijzen wel, dat de slaap, al is hij een bewusteloosheid der zinnen, waarin de mensch door de eischen der natuur gebracht wordt en waarin hij gaarne gedurende geregeld wederkeerende periodes verkeert, toch nog niet zoo volstrekt bewusteloos doet zijn, als men oogenschijnlijk zou vermoeden.

Tevens echter zal men toegeven, dat dit feit de oplossing van het raadsel van den slaap niet vergemakkelijkt.

Het schreien als geneesmiddel.

Dr. Harry Campbell zeide, dat een flinke huilbui, werkelijk gezond is, en hij verklaarde waarom dat zoo is.

Het is niet alleen het storten van tranen; maar daarbij komt een algemeene werking der spieren van het geheele lichaam. Tengevolge van die spierwerking wordt de ademhaling zeer bevorderd en de vaak zwakke bloedsomloop versterkt. Dit alles draagt er toe bij, de ophooping van bloed in de hersenen te verminderen en de tranenvloed ondersteunt nog verder de hersenwerking.

Zelfs de bewegingen, door het snikken veroorzaakt hebben een goede werking op den bloedsomloop.

Eindelijk heeft de uitputting, die op het schreien volgt, slapte ten gevolge, die het beste middel is om het geschokte zenuwgestel tot rust te brengen.

Dr. Campbell zeide daarom: „Wanneer gij dus een vrouw niet tot bedaren kunt brengen, laat haar dan vooral zichzelf in slaap schreien; dat is veel beter dan kalmeerende drankjes."

Het Panama-Kanaal.

Den 3en Mei verstreek het 6e jaar, sinds de Amerikanen de totstandbrenging van het Panama-kanaal ter hand namen. Blijkens de ambtelijke mededeelingen over den tot genoemden datum verrichten arbeid heeft in die zes jaar het grondverzet (zoowel rots als zand) 105,888,072 kub. yards bedragen. Er moeten nu nog 29,232,052 kub. yards worden weggebaggerd uit de waterwegen, die toegang geven tot het Kanaal; en bovendien moeten voor het Kanaal zelf nog 38,827,617 kub. yards zand en rots worden verzet. De Culebra Doorsteek geeft de meeste moeite, daar moet nog 31,128,845 kub. yards rots worden weggebroken; maar al lijkt dat nog heel wat, zoo heel lang behoeft dat niet meer te duren. Den laatsten tijd wordt in de Culebra Doorsteek gemiddeld 1240,000 kub. yards per maand gebroken.

Ook aan den grooten Gatoen dijk en aan de talrijke sluizen wordt met koorsachtigen spoed gewerkt.

Onze huisdieren en onze gezondheid.

Onder huisdieren verstaat men in den regel niet alleen den hond en kat, doch ook het rund, het paard, het konijn, de zangvogels enz. en daarom laat het zich aanzien, dat, spreekt men van ziekten door huisdieren bezorgd, men den kring dezer ziekten of ongesteldheden niet te nauw moet trekken, doch daarin moet openemen niet alleen, wat de mensch door aanraking (uitwendig), doch ook wat inwendig door dieren kan bezorgd worden.

Voor zoover de mensch ontvankelijk is voor besmettelijken veeziekten, kunnen deze bij hem overgaan doordien de smetstof in een wondje geraakt, hetzij dit bewust of onbewust geschiedt. Het zijn vooral de zoo gevaarlijke ziekten, bekend onder den naam van miltvuur, hondsdolheid, en rotziekte, welke hier in aanmerking komen. Bekend is het, hoe de beet van dolle honden en katten, bij den mensch deze gevreesde ziekte overbrengt en dat verder het miltvuur tal van slachtoffers eischt, bewijzen ons de arbeiders in beroepen of bedrijven, waarin haar of huiden worden verwerkt van zieke dieren, uit het buitenland afkomstig.

Talrijk zijn de gevallen van huidziekten, die iedere medicus jaar in jaar uit, onder de oogen komen en die hij als afkomstig van onze huisdieren moet beschouwen. Allerlei vieze, z.g. parasitaire ziekten, zoowel van plantaardigen als van dierlijken aard, komen hierbij in aanmerking. Behalve het gewone „ongedierte" dat op honden, katten, enz. huist, en dat in den omgang met deze op den mensch en vooral op het kind kan overgaan en daar dikwerf allerlei aandoeningen van de huid, van den lichtsten uitslag tot de zwaarste vormen van ontsteking te voorschijn roepen, kan men behalve de schimmelplantjes, die door aanraking onderscheidene z.g. besmettelijke huidziekten bij den mensch kunnen teweegbrengen, behalve deze voor de hand liggende nadeelen, op een of andere wijze de microscopisch kleine eitjes, afkomstig van een ingewandsworm van den hond, met name met het voedsel of door het likken van het dier, naar binnen krijgen, waardoor zich bij den mensch in de lever of de hersenen een blaasworm (de echinococcus) ontwikkelt, die tot de zeer gevaarlijke, niet anders dan door eene ingrijpende operatie te genezen ziekte leidt.

Uit het aangeroerde blijkt, m. i. duidelijk, dat de omgang en het verkeer met huisdieren niet vrij van bedenking, ja, somwijlen levensgevaarlijk zijn kan, terwijl tegen het ontstaan en verspreiden van sommige gevaarlijke ziekten, door het individu weinig kan worden gedaan, en dus de overheid hierin te hulp moet komen (o. a. toezicht op verkoop van vee, vleesch en melk, maatregelen tegen hondsdolheid enz.) gelden toch ten aanzien van omgang met huisdieren, voorschriften en maatregelen, die iedereen gemakkelijk kan toepassen.

Het houden van honden en katten moet worden beperkt: doch waar dierenliefde boven vrees voor ziekworden gaat, daar wordt toch ten zeerste aangeraden, niet al te intiem te zijn in den omgang met deze dieren en b.v. likken nooit toe te laten.

Voorts neme men nooit huisdieren mede in het bed, waarin men slaapt of op rustbanken, canapé's, fauteuils enz., waarop men geruimen tijd zit; vooral met kinderen zij men te dien opzichte voorzichtig. Zorgvuldige zindelijkheid na aanraking van gezonde doch vooral van zieke dieren, is dringend aan te bevelen; behoorlijke ontsmetting is in laatst bedoelde gevallen onmisbaar.

(Moleschott).

lang vervlogen tijden,— *in onzen tijd* heeft zien stranden. Men houde hierbij wel in het oog, dat de schepen, die ook daar aan de Zuidzijde, tusschen Pietermaai en op den kop van het eiland, op het strand liepen, misleid waren, omdat zij door geen lichtseinen aan de Oostpunt gewaarschuwd, geen besef hadden, dat zij zoo dicht onder den wal waren. Het laatste ongeluk met de paket „van Heerdt" was, menschelijkerwijze gesproken, zonder twijfel voorkomen, wanneer er een vuurtoren geweest was. Wanneer een der Bonairiaansche barkjes daar in groot gevaar verkeert, maar als door een wonder ontsnapt, moet in deze kwestie ook dat gevaar op de debetzijde geboekt worden. En zulke gevallen komen zeer dikwijls voor. En niet alle dergelijke gevallen worden bekend. Ter wille van de passagiers, of den goeden naam van den schipper, heeft men er groot belang bij, er geen ruchtbaarheid aan te geven. Het is nog zoo heel lang niet geleden, dat ik uit den mond van een dier kapiteins vernam, wat hem kort te voren daar overkomen was. Door de duisternis misleid, vergiste hij zich in den afstand van de Oost-punt en werd hij tot zijn onsteltenis door den stroom naar de Noordzijde van het eiland heengedreven. Alleen met inspanning van alle krachten gelukte het van de rotsen af te blijven, maar er zat toen niets anders op dan langs den geheelen Noordkant van het eiland met den stroom mee te drijven en bij Westpunt om te varen.

In een volgend artikel beantwoord ik de opwerpingen van „*de beste stuurlui aan wal*", die steeds alle ongelukken weten te voorkomen.

Ik heb getracht zoo onpartijdig, zoo objectief mogelijk de noodzakelijkheid van een betere kustverlichting aan de West- en vooral aan de Oostpunt van Curaçao te betoogen. Ik hoop, dat het aangebrachte feitenmateriaal daarvoor voldoende is.— Het is natuurlijk mogelijk, dat ik die gevaren te donker inzie, dat ik door de schipbreuk van de paket „Van Heerdt" te veel onder den indruk ben, omdat voor mij daaraan persoonlijke treurige herinneringen zijn vastgeknoopt. Ik draag geen schuld noch verantwoordelijkheid in dit opzicht, toch stemt het mij weemoedig, telkenmale als de gedachte eraan zich opnieuw aan mijn geest opdringt.

Twee der passagiers, die bij deze ramp het leven verloren, waren Philip Inias, een inwoner van Rincon, die op mijn verzoek de reis meemaakte om tot geleide te strekken van zijn zuster Martha, reeds meer dan 35 jaren de trouwe dienstbode van verschillende Pastoors in onze Missie, en die nu op Curaçao genezing hoopte te vinden voor haar ernstige ziekte. Een jaar geleden kwam Philip bij mij, om mijn voorspraak en aanbeveling voor den post van lichtwachter aan den in aanbouw zijnde vuurtoren bij „Boca Spelonk." Het geluk was hem niet zoo gunstig, dat zijn verzoek werd ingewilligd. En zoo gebeurde het, dat hij, die zich beschikbaar stelde, om een eenzaam leven te leiden als seinwachter om voor de veiligheid der scheepvaart te waken en een eerlijk stuk brood te verdienen voor zijn vrouw en kinderen, nu het slachtoffer werd van die onbetrouwbare en onveilige zee, juist dáár ter plaatse, waar geen lichttoren noch seinwachter was, om voor het gevaar dier schuilgaande rotsen te waarschuwen, en nu zijn vrouw met drie jeugdige kinderen als weduwe achterliet.

Rincon. A. EUWENS.

Pastoor.

Rectificatie.

In het artikel over *de Waterleiding te Rincon* in de „Amigoe di Curaçao" van 13 Aug. ll. staat vermeld dat de totale onkosten van de *buizenleiding* alleen (480 voet lengte) fl 160. bedroeg.

Naar de Heer G. DUIJFJES mij onlangs meedeelde, berust deze opgaven op een vergissing. *Het is juist 100 fl. te veel*, zoodat de *complete* kostenberekening met inbegrip van metselwerk en werkloon enz. komt tot hoogstens 150 fl. Met nog meer recht dus dan den eersten keer, kan ik herhalen: Dat voor dit *luttel* bedrag een prachtig en hoogst nuttig werk tot stand is gebracht, waarbij de bevolking van Rincon voor lange jaren gebaat is.

Rincon 9 Sept. 1910.

P. A. EUWENS.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Wolkbreuk.

Door den HoogEdelGestrengen Heer Gouverneur is op den 12den dezer telegrafisch bericht uit St. Eustatius ontvangen, dat er aldaar op den 7den een wolkbreuk heeft plaats gehad, die groote schade aan de wegen en de cultures heeft veroorzaakt, doch gelukkig zonder eenige persoonlijke ongelukken.

De katoencultuur op St. Eustatius, juist dit jaar zoo algemeen toegepast, zal door dit alles een zeer gevoeligen slag hebben ontvangen.

Donderdag ll. is er weder een telegrafisch bericht uit St. Martin ontvangen, dat het zoutmeer overstroomt en de wegen bedorven zijn.

Behalve de onkosten voor gebouwen en wegen, beteekent dit ook weer verlies van zoutoogst en wegsmelten van het opgegaarde zout. Van Saba verwachten wij ook nog wel een of andere Jobstijding. De Bovenwindsche eilanden zijn in de laatste jaren niet erg gelukkig.

Inspectiereis.

Den 12den dezer is de Gouverneur, vergezeld van den Kapitein-Commandant der troepen, den Advocaat-Generaal en den Adjudant, den Luitenant BRUSSE, naar het 3e. 4e. en 5e. district op een inspectiereis voor eenige dagen gegaan.

Heden wordt het hooge gezelschap in de stad terug verwacht. Donderdag gaf de Gouverneur een diner op het Landgoed Siberië.

Bij proclamatie heeft de Gouverneur Maandag ll. ter kennis van ingezetenen gebracht dat het dagelijksch beleid van zaken voor den tijd van ZHEG. 's afwezigheid opgedragen is aan den Ondervoorzitter van den Raad van Bestuur Mr. J. B. GORSIRA.

Curaçao Vooruit!

Vooruit gaan we, nog wel met automobielensnelheid!

Het arme Curaçao is reeds twee auto's rijk, die er lustig op los toeteren en zeer voorzichtig langs de wegen schuiven. Toch zit er al een aardige gang in.

Als de koetsiers en de voetgangers nu maar te weten komen, wat dat getoeter beteekent.

Telkens wanneer er een kromming is in den weg en de auto niet gezien kan worden, evenals bij de hoeken der straten, behoort er getoeterd te worden om de komst der auto aan te kondigen en te waarschuwen rechts vrij te laten. Rijdt de auto achter ons aan en wil die ons voorbij, dan moeten wij links uitwijken.

Gisteravond zagen wij, dat om mogelijke ongelukken te voorkomen, de auto, alvorens over de brug te gaan, het rijtuig dat er op was, bedaard afwachtte, en toen toeterde, blijkbaar met de bedoeling om rijtuigen aan den overkant te waarschuwen even te wachten tot de car over de brug is.

Een zeer voorzichtige maatregel.

Toch achten wij het alleszins gewenscht, dat er spoedig van Overheidswege een reglement worde vastgesteld ter bepaling van snelheid van gang en seinen.

Hoedenindustrie.

In aansluiting aan ons bericht van de vorige week, kunnen wij thans melden, dat de Gouverneur den Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ heeft benoemd om met de daartoe door de Kamer van Koophandel en Nijverheid aangewezen Heeren MOSES S. L. MADURO en C. G. DE HASETH Cz, zich tot een commissie te vormen, ten einde desverlangend aan belanghebbenden, na ingesteld onderzoek, certificaten af te geven omtrent de werkelijke prijzen van de uit deze kolonie te verzenden stroohoeden.

Wij vernemen dat deze commissie reeds eenige van deze certificaten heeft afgegeven.

De Cur. Courant.

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 8 dagen werden in het fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

145 ratten
136 muizen.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van de Heeren RIVAS, FENSOHN & Co een tijdtafel van vertrek en aankomst der Red „D" booten gedurende het laatste kwartaal van dit jaar.

Regenval.

Gedurende de maand Augustus.

		m.M.
Fort Amsterdam		48.6
Plantage Knip		47.
„	Siberie	79.
„	Klein Sta. Martha	79.4
„	Hoffi abao.	45.5
„	Cas Chikitoe	45 3
„	Gr. St. Joris	30 5
„	Klein St. Joris	30
„	Sta Rosa	45.7
	Beekenburg	42.8
„	Noordkant	40.5

De regenval was dit jaar bizonder groot en hield gestadig aan. We kennen Curaçao bijna niet terug. Als men nu een bezoek brengt aan de benedendistricten, zou men niet zeggen dat de groote droge tijd al voorbij is en de groote regentijd weer aangebroken. Ook nu staan daar de boomen en heesters nog prachtig groen.

Het nieuwe bliksemlicht te IJmuiden.

De wijze waarop de kustverlichting te IJmuiden aan den ingang van het Noordzee-kanaal brandde heeft vroeger ernstige reden tot klachten gegeven. De verlichting bestond uit twee vaste in elkander loopende lichten, zijnde 4 pits petroleumlampen van 6000 kaarsen.

De lichten stonden even hoog. Gebleken is nu dat de lichtsterkte veel te gering was en dat twee vaste lichten van gelijke hoogte voor de scheepvaart moeielijkheden oplevert. Men heeft nu het licht van den binnentoren vervangen door een bliksemlicht, waarvan de lichtsterkte, wanneer de booglampen bij 60 Ampères branden, dat is bij helder weer 15.000 000 kaarsen en bij 120 Amp., dat is bij heiïg of mistig weer 30.000.000 kaarsen is. Bij helder weer is dit bliksemlicht op zeer grooten afstand te zien, zoodat het zoeken, dat veel vertraging geeft, niet meer noodig zal zijn.

Het licht van den buitentoren werd in verband daarmede ook vervangen door een sterk electrisch licht, dat evenwel een vast licht is, doch 10 M. lager gesteld werd Te dien einde werd de buitentoren 10 M. korter gemaakt. Een sterker licht wordt langs de kust van Europa niet aangetroffen, wel een van gelijke sterkte aan den mond van de Gironde in Frankrijk.

Zou die twee afgedankte lichten van IJmuiden nu niet kunnen dienen voor onze kustverlichting b. v. van de Oost- en Westpunt van Curaçao?

Hier in deze streken hebben wij geen last van mistig weer, gelijk in de Noordzee, zoodat een licht van 6000 kaarsen hier ruim voldoende is.

Een mooie rede

is gehouden op een congres te Birkenhead, door den graaf van Meath, een edelman, die in allerlei kringen en vereenigingen voor het nut van het algemeen heeft gewerkt.

Hij sprak over „overgevoeligheid in de opvoeding", als oorzaak van zedelijke verwording bij het volk. Vroeger – zoo ongeveer Lord Meath – twijfelde er niemand aan, of het was de plicht van ouders en onderwijzers, om gehoorzaamdheid te eischen en te zorgen, dat er gehoorzaamd werd, en luie en ondeugende kinderen te straffen. Tegenwoordig is er een leer, die allen dwang verbiedt. Het gevolg is, dat in vele gezinnen vrede, rust en geluk worden verstoord door de tuchteloosheid der kinderen, die maar mogen doen wat hun lust.

Zoo brengen wij ook een geslacht op — vervolgde Lord Meath — dat voor een al te groot deel samengesteld is uit mannen en vrouwen, die er nooit in geoefend zijn om zich met heel hun hart en hoofd en lichaam te geven aan het volbrengen van den plicht van het oogenblik. Onze decadente mannen en vrouwen zijn te deele het voortbrengsel van een onwijze overgevoeligheid, die het gezag belemmert en het recht den weg verspert. Voor den dwazen overgevoeligen mensch scheelt het niet veel, of straf is onrecht en wreedheid

Maar de ervaring leert, dat de flinkste karakters en de flinkste volken met smart en strijd zijn gevormd. Het is een dwaze overgevoeligheid, die den Staat belet, ferm met stelselmatige luiheid af te rekenen, en die zich zonder noodzaak dringt tusschen ouders en kind, tusschen meester en leerling, waar er een redelijke tucht moet gehandhaafd worden. Die ziekelijke neiging moet op den duur de zedelijke veerkracht van een volk breken. Zij brengt weeke, slappe, verwijfde menschen voort, menschen *met zichzelf ingenomen en steeds met zichzelf bezig.*

Nederland.

Het rapport van den Eereraad.

Het rapport van den Eereraad, gericht aan den Heer J. E. N. baron Schimmelpenninck van der Oye van Hoevelaken, voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, luidt ten deele als volgt:

's Gravenhage, 14 Juli 1910.

Hoogwelgeboren Heer,

„De commissie, die zich op uw uitnoodiging geconstitueerd heeft, teneinde „ingevolge een verzoek van dr. A. Kuyper, na onderzoek haar oordeel uit te spreken inzake de sinds einde Juni des vorigen jaars uitgestrooide beschuldiging, als zou hij zich, tijdens hij minister van Binnenl. Zaken was, schuldig gemaakt hebben aan corruptie", heeft de eer u hierbij het resultaat van haar onderzoek mede te deelen.

„De commissie heeft bij haar onderzoek, behalve van de door den druk openbaar gemaakte stukken, waaronder ook de op de zaak betrekkelijke Kamerverslagen, gebruik gemaakt van een haar door dr. Kuyper toegezonden memorie, met bijlagen, waaronder brieven van verschillende personen in originali, voorts van schriftelijke inlichtingen die zij van onderscheidene personen gevraagd en verkregen heeft, eindelijk van haar door mej. M. Westmeyer mondeling verstrekte inlichtingen.

„Zij is van meening, dat de tegen dr. Kuyper ingebrachte beschuldiging zich concentreert in de quaestie van de ridderorden voor de heeren Lehman, en spreekt haar oordeel uit als volgt:

„1o. Voor wat aangaat de bepalingen van het wetboek van strafrecht: dat dr. Kuypers vrij uitgaat, aangezien niet gebleken is van eenige aanduiding, dat hij ten eigen bate geld heeft aangenomen van de heeren Lehman;

„2o. in aanmerking nemende, dat de tegen dr. A. Kuyper gerichte beschuldiging ook betrof het geven van ridderorden, in verband met geldelijke bijdragen aan de anti-revolutionaire partijkas voor verkiezingsdoeleinden, iets dat, al valt het niet onder de strafwet, als corruptie is gequalificeerd:

ten eerste, dat, voor wat den heer R. Lehmann betreft, die, naar aanleiding van zijne ruime bijdragen ten behoeve van het herstel der Hollandsche kerk te Colombo en van het repatrieeren der op St. Helena verblijvende krijgsgevangenen, den 31 Aug. 1903, gedecoreerd werd, niet gebleken is van eenige reden om te twijfelen aan de verzekering van dr. Kuyper en van hem zelven, dat hij voor het eerst in Mei 1904, dus geruimen tijd na de decoreering, geld voor de partijkas heeft gegeven;

„dat het onder 2o. bedoelde verband ook niet af te leiden is uit de omstandigheid, dat het aanwijzen van daden, waardoor de heer R. Lehmann zich voor het nationaal belang verdienstelijk kon maken, plaats had ingevolge een verzoek van mej. M. Westmeyer, wier ijverige bemoeiingen ter inzameling van gelden voor de partijkas en wier geldelijke verplichtingen aan den heer R. Lehman aan dr. Kuyper bekend waren.

„Immers naar het oordeel van de commissie zou, door deze omstandigheid in aanmerking te nemen, het verband in den zin van corruptie te ver gezocht zijn, terwijl er geen twijfel kan zijn, dat dr. Kuyper, ook afgezien van eenige betrekking tot mej. M. Westmeyer, als agente zonder aanstelling, bijzonder belang stelde in het herstel der Kerk te Columbo en het repatrieeren der krijgsgevangenen op St. Helena.

„Ten andere, dat voor wat den heer E. H. Lehmann aangaat, de zaak zich anders voordoet. De poging toch, van dr. Kuyper om hem voor eene decoratie te doen voordragen, heeft plaats gehad nadat dr. Kuyper gelden van hem had aangenomen voor de partijkas, en zonder dat hij zich door eenige speciale daad verdienstelijk had gemaakt voor het nationaal belang.

„Deze feiten op zichzelf leveren

echter, naar het oordeel der commissie, nog geen grond op om corruptie aan te nemen en van het innerlijk verband tusschen die feiten is de commissie bij haar onderzoek niet gebleken. Overigens is, naar haar oordeel, de voorspraak van dr. Kuyper bij een zijner ambtgenooten, ten gunste van den heer E. A. Lehmann, niet te beschouwen als een ambtsdaad.

Met bijzondere hoogachting:
De commissie voornoemd:
(w.g.) Van Swinderen.
„ H. I. Kist.
„ Van Karnebeek.
Voor eensluidend afschrift,
Schimmelpenninck v. d. Oye v. Hoevelaken."

Het „Huisgezin" schrijft:
De uitspraak van den eereraad in de decoratie-kwestie is er.

Het ging niet over de vraag, of dr. Kuyper zich in de geruchtmakende zaak min voorzichtig, min tractisch heeft gedragen.

Daarover zijn allen het eens, en dr. Kuyper zelf heeft te dien aanzien schuld beleden.

De vraag was, of de groote staatsman schuldig staat aan corruptie, m.a.w. of hij zich als minister heeft laten omkoopen, dus een zeer laakbare handeling heeft verricht.

De eereraad is vooreerst van oordeel, dat dr. Kuyper voor den strafrechter vrij uitgaat.

Dat is iets, maar voor dr. Kuyper is het niet genoeg.

En het doet ons leed, dat de eereraad den oud-minister ook voor het overige niet zóó volledig heeft kunnen vrijspreken, dat er van de beschuldiging schijn noch schaduw overblijft.

Ten aanzien van den eenen Lehmann constateert de commissie, dat het verband in den zin van corruptie te ver gezocht zou zijn.

Dit is een vrijspraak, maar een die we liever door een wat sterker woord, b. v. dat het verband ongerijmd zou zijn, hadden uitgedrukt gezien.

Ten aanzien van den anderen Lehmann besluit de eereraad, dat de feiten „nog geen grond opleveren om corruptie aan te nemen."

Ook hier neemt de eereraad zelf corruptie niet aan, maar hij sluit die veel minder beslist uit dan ten opzichte van den eersten Lehmann.

Wat wij in de uitspraak van den eereraad missen is het verlossende woord: dat aan corruptie zelfs niet kan gedacht worden.

Hetgeen de eereraad in zijn zeer voorzichtig gesteld oordeel zegt, is voldoende om hen, die van den evenmensch zoo lang zij kunnen het beste denken, te bevredigen en hen te bevestigen in hun overtuiging dat dr. Kuyper aan niets laakbaars plichtig staat.

Maar het is niet voldoende om den tegenstander te ontwapenen en te overtuigen.

Voegen wij er bij dat dit ook zeer moeilijk zou vallen in een zaak, die vóór alles een kwestie van waardeering is en waarbij van meetaf de politieke hartstocht een zoo groote rol heeft gespeeld."

Uit de Republieken.

Peru en Ecuador.

Wegens de herhaalde invallen der Peruaansche troepen in de oostelijke provincies van Ecuador, — invallen, waardoor alle bestaande overeenkomsten geschonden werden en de bemiddeling om den vrede te herstellen, krachteloos gemaakt werd, — dringt de regeering van Ecuador, onder een krachtig protest, op een spoedige oplossing aan. Uitstel zou niets minder dan de volslagen ruïne der natie met zich sleepen. Reeds nu is de economische toestand van Peru allerellendigst, zoodat er herhaaldelijk klachten en uitingen van ontevredenheid tegen de bestaande regeering gehoord worden.

Zoo 't tot een oorlog komt, valt zeker de geheele verantwoordelijkheid ervan op Peru. Met het oog hierop is door de bemiddelende mogendheden aan beide republieken een protocol aangeboden, waardoor zij zich verplichten het resultaat der bemiddeling aan te nemen. De minister van Buitenlandsche betrekkingen van Peru heeft zijn vertegenwoordiger te Washington gemachtigd dit protocol te onderteekenen. Er heerscht een groote spanning, welke richting de bemiddeling der Vereenigde Staten, Argentinie en Brazilie nemen zal.

Ook tusschen *Argentinie* en *Bolivia* is het niet alles „vrede en pais". Herhaaldelijk hadden er vijandelijkheden plaats van den kant van Bolivia. Bij wijze van tegenweer heeft nu de minister van Buitenlandsche zaken in Argentinie, na den Senaat geraadpleegd te hebben, besloten het laatste grenscontract, waardoor aan Bolivia een groote gebiedsuitbreiding was toegestaan, terugtetrekken. Dit heeft natuurlijk in Bolivia groote verontwaardiging gewekt en den internationalen toestand van Zuid-Amerika ingewikkelder gemaakt.

Gaat *Argentinie* met reuzenschreden vooruit, ook *Bolivia* is na de zware crisis, die het ondergaan heeft door de daling der natuurlijke producten in Europa, door de beperking die de banken aan het individueele krediet stelden en het verval dat deze maatregelen veroorsaakten, weder aan het opkomen, economisch zoowel als op politiek en militair gebied.

De tegenwoordige president, Sr. Villazon, heeft niet weinig er toe bijgedragen. Hij is een man, die een bizonderen afkeer heeft van alle inwendige politiek, en alleen al de krachten van zijn geest en karakter wijdt aan het beheer van zijn land. De politiek laat hij over aan zijn raadslieden.

Over het nieuwe kabinet van *Columbia*, door den nieuwen president Dr. Restrepo gevormd, valt tot nog toe weinig te zeggen. Zeker worden er geen figuren in gevonden die zich in de politiek reeds onderscheiden hebben. De veteranen, die de aspiraties der verschillende partijen vertegenwoordigen, ontbreken, ook de specialiteiten in de verschillende takken van bestuur. Ook is het zeer exclusief, daar er zes leden tot de zoogenaamde republikeinsche partij behooren en slechts één de machtige conservatieve partij vertegenwoordigt. De nationale en liberale partijen zijn heelemaal voorbij gegaan.

In een publieke vergadering, belegd om hem als nieuwen president te huldigen, verklaarde Dr. Restrepo: Tot nu toe ben ik conservatief geweest. Doch thans kan ik geen enkele politieke partij meer volgen: sinds mijn presidentskeuze moet ik u slechts beschouwen als compatriotten met gelijke rechten, die ik voor allen te beschermen heb.

Ik ben katholiek; doch als President kan ik, terwijl ik aan den godsdienst den waarborg en de bescherming geef, waarop hij krachtens de Constitutie recht heeft, niet de Paus zijn, van geen enkel godsdienstig Credo, maar de beschermer van de vrijheid van alle godsdiensten, welke zij ook zijn, van alle Columbianen."

Buitenland.

SPANJE.

De regeering en het Vaticaan.

Onder het opschrift „Het duel Canalejas — Merry del Val" heeft Reuter herhaaldelijk gemelddat Canalejas aan ieder die het hooren wilde verklaard heeft, dat hij uitstekend ingelicht was over alles wat in het Vaticaan voorviel, inclusief de gebeurtenissen die achter de coulissen afgespeeld werden; bovendien wist hij zeker, dat de congregatie voor buitengewone kerkelijke aangenegenheden, die bij alle ernstige strijdvragen met vreemde staten om haar oordeel gevraagd wordt, ditmaal bij het conflict met Spanje in 't geheel niet te rade is genomen, gedurende de vele maanden dat de onderhandelingen tusschen de Spaansche regeering en het Vaticaan nog zwevende waren.

De Staats secretaris Merry del Val, een Spanjaard, had alles alleen afgespeeld. Vele kardinalen, zoo heette het, waren ontevreden over de onverzoenlijke houding van den Staats secretaris en zelfs de Paus beklaagde zich over diens star doordrijven van de zoogenaamde „Jesuieten politiek."

De „Osservatore Romano" deelt nu het volgende mede, waaruit tevens blijkt dat van de bewering van Canalejas geen woord waar is:

„De door Paus Pius VII in het jaar 1814 gestichte Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden, die in alle kerkelijk-politieke kwesties gekend wordt, en wier beslissingen de goedkeuring van den H. Vader persoonlijk behoeven, bestaat tegenwoordig uit 15 kardinalen benevens een secretaris, een onder-secretaris en eenige kanselarij-beambten. De inrichting der congregatie is sinds haar stichting in geen enkel opzicht veranderd en zij was de eenige congregatie die niet door het decreet Sapienti Consilii getroffen werd. Valt er een of andere zaak te bespreken, dan worden de betreffende akten en stukken aan diengene der 15 kardinalen overgelegd, die met de toestanden in het betreffende land het meeste vertrouwd is, hetzij dat zij daar als Nuntii werkzaam waren of burgers van dien staat zijn.

In de laatste maanden nu is deze congregatie meer dan 12 maal bijeengeroepen geworden, en aan de beraadslagingen werd regelmatig deelgenomen door de kardinalen Rampolla, Rinaldini, Vives-y Tuto, Gasparri, di Pietro en anderen.

Toegerust met de gedrukte stukken over de hangende kwesties met Spanje en met de afschriften der verzonden depêches zijn de kardinalen ter congregatie verschenen. De vergaderingen werden in de vertrekken van den staats-secretaris gehouden. Juist omdat de genoemde kardinalen in de laatste maanden zooveel moeite en tijd aan de bespreking der Spaansche zaken hebben moeten wijden, is nog geen enkele van hen een dag op vacantie geweest, en kardinaal Rampolla, die eenige weken naar het Zwitsersche bad Einsiedlen zou vertrekken, heeft weer moeten afschrijven.

Wanneer Canalejas verder beweert, dat eenige kardinalen van plan waren den Paus een door allen onderteekend verzoekschrift aan te bieden, omdat zij vreesden dat het werk van Leo XIII ten gronde zou gaan, kunnen wij eveneens mededeelen, dat ook deze bewering volkomen uit de lucht gegrepen is."

ENGELAND.

Het voorspel der komende verkiezingen.

Reeds gedurende eenige weken zijn in de kiesdistricten al verschillende politieke redevoeringen gehouden, waaruit men mag besluiten dat de herfstcampagne ditmaal tamelijk vroeg zal beginnen. Onder de talrijke redevoeringen waren er echter slechts twee van meer dan locale beteekenis. De minister van posterijen Herbert Samuel, sprak te Saltburn voornamelijk over de vetoconferentie. De minister zeide, dat het zijns inziens absoluut noodzakelijk was om de vetokwestie uit de wereld te helpen. Zou de conferentie nu beteekenen dat de liberale partij haar tot dusver ingenomen standpunt opgaf en goedkeurde dat de oplossing van de veto — vraag aan een onbepaalde toekomst overgelaten werd, dan zouden alle ware liberalen daarmede geen genoegen kunnen nemen. Maar naar sprekers eigen overtuiging beteekende de conferentie juist het tegendeel en daarom was ook hij sterk voor het houden der besprekingen geweest. Tot nu toe kon niemand zeggen of de conferentie resultaat zou hebben of niet, maar dit beteekende feitelijk niets; blijft zij zonder gevolg dan is de toestand juist zooals hij geweest is en heeft de liberale partij nog niets verloren, maar mocht daarentegen eenig resultaat bereikt worden dan zou men zich met recht kunnen beroemen een politiek voordeel behaald te hebben, dat tot de grootste der laatste jaren mocht gerekend worden.

De politiek is geen spelletje of wedstrijd waarbij nu de eene en dan de andere partij de overwinning behaalt, en evenmin een klassenstrijd, maar de poging om verstandige en nuttige grondbeginselen tot uitvoering te brengen en der natie een regeering te verschaffen, die in staat is de belangen van het volk te behartigen. Dit werd weliswaar op de beste wijze door strijd der partijen bewerkstelligd, maar die strijd bleef altijd slechts het middel tot het doel, en niet het doel zelf. Daarom moest de liberale partij nu geduldig afwachten, waar zij nu zag dat van de oude beproefde strijdwijze werd afgeweken, en de partijleiders een kwestie tot oplossing trachten te brengen zonder strijd.

De andere belangrijke rede was die van Keir Hardie te Tynemouth over de toekomst der arbeiderspartij. Hardie meende dat men onder de conservatieven en de liberalen in het parlement wel is waar eenige flinke koppen aantrof, maar dit kon toch onmogelijk aan het lot dier beide nu nog groote en machtige partijen iets veranderen; zoowel conservatieven als liberalen gingen hun ondergang tegemoet, terwijl de toekomst uitsluitend aan de arbeiderspartij zou behooren; de vertegenwoordigster van die klasse, die tot nu toe de onderworpene was geweest, maar spoedig de heerschende worden zou. Talrijke redenen, meende de socialistische leider, spraken voor de noodzakelijkheid der opperheerschappij der arbeiderspartij; vooral omdat het vroeger democratisch bestuur van het Britsche rijk steeds minder democratisch werd.

De macht der regeering nam op een waarlijk onverantwoordelijke wijze toe. Vroeger had het Lagerhuis tenminste nog eenige controle uitgeoefend, maar daarvan was bij vele dingen in de laatste tijden heelemaal geen sprake meer. Erger was nog de steeds stijgende invloed van de Kroon, die niet goed te controleeren was en daarom alleen reeds verwerpelijk.

Hij wilde geen revolutie prediken, maar als het zoo voortging, zou het onvermijdelijk worden dat het volk eenmaal zelf den strijd voor zijn rechten zou aanvaarden.

Drukker:
B. L. BOGAERS.